

I maj 2012 nedsatte regeringen et ekspertudvalg, der fik til opgave at definere en fattigdomsgrænse. Ifølge ekspertudvalget er man fattig, hvis man har en disponibel indkomst (efter skat, red.) under 50 pct. af medianindkomsten¹ tre år i træk, og hverken er studerende eller har stor formue. - Regeringen har fulgt ekspertudvalgets anbefaling, der kom i juni 2013, og gjort det til sin officielle fattigdomsgrænse.

Der er 39.200 fattige i Danmark

(Af journalist Kenneth Praefke, Dagbladet Information 22.05.2014)

Antallet af fattige danskere er steget markant siden 1999. Men der er stor udskiftning i den ellers brogede gruppe af økonomisk fattige, viser en redegørelse fra Økonomi- og Indenrigsministeriet. Boligpriser, skattelettelser og 'fattigdomsydelser' er skyld i flere fattige

7.900 børn under 18 år lever i fattigdom i Danmark i dag, viser en redegørelse fra Økonomi- og Indenrigsministeriet (modelfoto)

Niels Ahlmann Olesen

Siden årtusindeskiftet er antallet af økonomisk fattige danskere vokset med næsten 150 pct. Selv efter et svagt fald fra 2011-2012, som følge af afskaffelsen af de såkaldte 'fattigdomsydelser', var der 39.200 fattige danskere i 2012 mod 16.200 i 1999.

Det viser tal fra Økonomi- og Indenrigsministeriet, der i rapporten 'Familiernes økonomi – fordeling, fattigdom og incitamenter 2014' for første gang har kortlagt fattigdomsudfordringen i Danmark, efter at et regeringsnedsat ekspertudvalg sidste år definerende en fattigdomsgrænse.

De 39.200 økonomisk fattige danskere svarer til 0,7 pct. af befolkningen, og af gruppen udgør 7.900 børn under 18 år.

Rapporten viser dog, at der er stor udskiftning i gruppen af økonomisk fattige, og at mere end en tredjedel forlader fattigdommen hvert år. Til gengæld har Økonomi- og Indenrigsministeriet svært ved at sige noget meget præcist om, hvem det er, der er i fare for at blive fattige. For »gruppen af økonomisk fattige er en meget sammensat gruppe«, og det er derfor ikke muligt »at pege på nogle få udvalgte karakteristika, der med stor præcision karakteriserer personer, der er økonomisk fattige«.

Hvem er den fattige dansker?

Noget kan man dog sige om, hvem der er fattige. Ifølge undersøgelsen fra Økonomi- og Indenrigsministeriet er visse særlige grupper overrepræsenteret blandt de økonomisk fattige.

Selv om der er fattige i alle aldersklasser, så er personer fra starten af 20'erne og til starten af 40'erne markant overrepræsenteret. Samtidig udgøres en stor del af gruppen ifølge ministeriet af kontanthjælpsmodtagere og selvstændige.

¹ Medianindkomsten er den indkomst, hvor præcis halvdelen af befolkningen tjener mere

For kontanthjælpsmodtagerne er det blandt andet lavere ydelser til unge kontanthjælpsmodtagere, der er med til at placere dem i gruppen af fattige, mens selvstændiges overrepræsentation blandt andet kan skyldes »et bevidst valg om opstart af egen virksomhed med lav indkomst til følge i de første år som selvstændig,« vurderer Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Personer med »indikationer på sociale problemer« er også overrepræsenteret i gruppen af fattige, selv om Økonomi- og Indenrigsministeriet også bemærker, at der »imidtlangt langtfra [er] en entydig sammenhæng mellem sociale problemer og lav indkomst«.

For gruppen af fattige børn er et fællestræk, at deres forældre har et lavt uddannelsesniveau. Omkring 70 pct. af børnenes forældre har ikke en uddannelse ud over folkeskolen.

Stor stigning ...

Den store stigning i antallet af fattige over de seneste 15 år kan ifølge Økonomi- og Indenrigsministeriet ikke forklares med en enkelt ting. Ministeriets beregninger viser dog, at der er tre forhold, der i »betydeligt omfang« har bidraget til udviklingen.

Det ene er indførelsen af de såkaldte 'fattigdomsydelser', det vil sige starthjælpen og kontanthjælpsloftet. Det har isoleret set øget antallet af fattige med 5.500 personer. Skattereformerne frem til 2011 kan forklare en stigning på 6.700 fattige danskere.

Men den største forklaring på stigningen i fattigdommen kommer fra udviklingen i »kapitalindkomsterne«, ikke mindst stigende boligpriser, der med 9.500 personer forklarer mere end en tredjedel af stigningen.

De tre faktorer øger fattigdommen på to forskellige måder. 'Fattigdomsydelserne' betyder, at kontanthjælpsmodtagere får lavere ydelser, og dermed bliver fattigere. Skattereformerne og boligprisstigningerne har især øget medianindkomsten – og dermed fattigdomskriteriet – men altså ikke sænket indkomsten i bunden af indkomstfordelingen.

... men høj mobilitet

Der er dog en stor løbende udskiftning i gruppen af økonomisk fattige danskere. Mellem 30-45 pct. af dem, der var fattige i det ene år, har året efter forladt gruppen, viser Økonomi- og Indenrigsministeriets kortlægning.

»Den store mobilitet ind og ud af økonomisk fattigdom betyder, at godt 55 pct. af de økonomisk fattige i 2012 kun har været omfattet af økonomisk fattigdom i et eller to år,« skriver Økonomi- og Indenrigsministeriet.

»Mange, der har været i gruppen af økonomisk fattige, bevæger sig gradvist opad i indkomstfordelingen. Efter nogle år er en del rykket så højt op, at det placerer dem i den øverste halvdel af indkomstfordelingen.«

De fleste personer, der forlader gruppen af fattige, forbliver dog i den nedre halvdel af indkomstfordelingen, hvilket blandt andet forklares med overvægten af personer med relativt korte uddannelser.